

Sygn. akt I ACa 1106/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Baran
Sędziowie:	SSA Marek Boniecki (spr.) SSA Paweł Czepiel
Protokolant:	st. sekr. sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2018 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Wierzytelności Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W.**

przeciwko **M. C.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 22 marca 2017 r. sygn. akt I C 1919/16

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanej kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Marek Boniecki SSA Barbara Baran SSA Paweł Czepiel

Sygn. akt I ACa 1106/17

Uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 2 marca 2018 r.

Wyrokiem z dnia 22 marca 2017 r. Sąd Okręgowy w Krakowie zasądził od pozwanej M. C. na rzecz (...) Wierzytelności Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. kwotę 74.847,35 zł, oddalił powództwo w pozostałej części oraz orzekł o kosztach procesu.

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny szczegółowo zaprezentowany w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, z którego to uzasadnienia wynika, że w dniu 3 października 2010 r. (...) Bank S.A. w K. zawarła z pozwaną umowę kredytu hipotecznego. Na mocy tej umowy Bank udzielił pozwanej kredytu w kwocie 139.776,16 zł z obowiązkiem spłaty w 108 miesięcznych równych ratach kapitałowo-odsetkowych. Ustalono, że oprocentowanie kredytu jest zmienne i na dzień sporządzenia umowy wynosi 10,73 % w skali roku, na co składa się suma obowiązującej stawki (...) i stałej marży Banku, która wynosi 4,18 % (§ 1 ust. 3 umowy). Pozwana jako kredytobiorca oświadczyła, że jest świadoma ryzyka wynikającego ze zmiennego oprocentowania w całym okresie kredytowania i akceptuje to ryzyko. W przypadku niespłacenia przez Kredytobiorcę w terminie całości lub części raty wynikającej z umowy kredytu niespłacona kwota staje się zadłużeniem przeterminowanym. Bank nalicza od wymagalnego kapitału odsetki karne w wysokości podwojonego oprocentowania umownego z zastrzeżeniem § 1 ust. 4 (§ 14 umowy). Zgodnie z § 1 ust. 4 na dzień sporządzenia umowy odsetki karne kredytu wynosiły 21,46 % i miały ulegać zmianie w przypadku zmiany indeksu (...) na zasadach określonych w § 13 umowy i są nie większe niż odsetki maksymalne, których wysokość nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP. Wysokość stopy kredytu lombardowego NBP na dzień sporządzenia umowy wynosi 7,50 %. Strony postanowiły, że rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosi 11,28 %. Ostateczna wysokość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania miała być uzależniona od zmian poziomu oprocentowania kredytu w całym okresie kredytowania. Tytułem zabezpieczenia spłaty kredytu została ustanowiona na rzecz Banku hipoteka zwykła oraz hipoteka kaucyjna, szczegółowo opisane w treści umowy. Nadto w umowie wskazano, że oprocentowanie kredytu będzie zmienne i miało ulegać zmianie w pierwszym dniu najbliższego miesiąca następującego po ostatniej zmianie indeksu (...). Kredyt został uruchomiony w dwóch transzach: w kwocie 24.976,16 zł (do dnia 31 października 2008 r.) oraz w kwocie 114.800 zł (do dnia 30 kwietnia 2009 r.). Następnie Bank zawarł z pozwaną do Aneks nr (...), na mocy którego przedłużono spłatę kredytu do 31 grudnia 2027 r. Ustalono, że oprocentowanie kredytu będzie zmienne, a w dniu zawarcia Aneksu wynosiło 8,29 % w skali roku, na które składa się suma obowiązująca stawki referencyjnej (...) i marży Banku, która wynosiła 4,18 %. Pozwana oświadczyła, że jest świadoma ryzyka wynikającego ze zmiennego oprocentowania, w całym okresie kredytowania i akceptuje to ryzyko. Postanowiono nadto, że zmiana stopy procentowej będzie miała wpływ na wartość ekspozycji kredytowej oraz na wysokość rat kapitałowo – odsetkowych lub odsetkowych. Całkowity koszt kredytu na dzień sporządzenia powyższego Aneksu wynosił 61.727,44 zł. ostateczna wysokość całkowitego kosztu kredytu uzależniona została od zmian poziomu oprocentowania kredytu w całym okresie kredytowania. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania kredytu na dzień sporządzenia Aneksu wynosiła 7,75%. Ostateczna wysokość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania uzależniona została od zmian poziomu oprocentowania kredytu w całym okresie kredytowania. Na rzecz Banku została ustanowiona hipoteka zwykła w kwocie 139.776,16 zł tytułem zabezpieczenia udzielonego kredytu oraz hipoteka kaucyjna do kwoty 97.843,31 zł tytułem zabezpieczenia spłaty udzielonego kredytu wraz z odsetkami i innymi należnościami wynikającymi z umowy kredytu. Wobec braku spłaty wszystkich zobowiązań wynikających z umowy kredytu z dnia 3 października 2010 r. Bank w dniu 27 listopada 2013 r. wystawił przeciwko pozwanej Bankowy Tytuł Egzekucyjny. Wskazano w nim, że zadłużenie na dzień wystawienia (...) wyniosło kwotę 152.374,45 zł, na którą złożyły się: należność główna (niespłacony kapitał) 129.161,97 zł, odsetki umowne za okres korzystania z kapitału w wysokości 16,40 % (od dnia 3 października 2008 r. do dnia 24 stycznia 2013 r.) w kwocie 0 zł, odsetki za opóźnienie w wysokości 16 % (od dnia 30 listopada 2012 r. do dnia 27 listopada 2013 r.) w kwocie 23.212,48 zł, opłaty i inne prowizje w kwocie 0 zł. Ponadto w (...) wskazano, że należą się dalsze odsetki: od kwoty kapitału (należność główna – 129.161,97 zł) liczone od dnia 28 listopada 2013 r. do dnia zapłaty według stopy procentowej obowiązującej w Banku, która to stop na dzień sporządzenia (...) wynosiła 16 % w stosunku rocznym oraz od kwoty odsetek umownych za okres korzystania z kapitału w wysokości 16,40 % od dnia 3 października 2008 r. do dnia 24 stycznia 2013 r. w kwocie 0 zł za okres od dnia 28 listopada 2013 r. do dnia zapłaty liczone w wysokości ustawowej. Postanowieniem z 31 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy dla K. Ś. wK. nadał ww. bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności do kwoty 279.552,32 zł. W dniu 19 grudnia 2014 r. Bank zawarł ze stroną powodową umowę przelewu wierzytelności nr (...) obejmującą przelew m.in. wierzytelności w stosunku do pozwanej z tytułu umowy kredytu z dnia 3 października 2008 r. Na podstawie wyciągu z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego i ewidencji analitycznej na wniosek z dnia 17 marca 2015 r. w dniu 15 maja 2015 r. jako wierzyciel hipoteczny hipoteki zwykłej w kwocie 139.776,16 zł tytułem zabezpieczenia udzielonego kredytu oraz

hipoteki kaucyjnej do kwoty 97.843,31 zł tytułem zabezpieczenia spłaty udzielonego kredytu wraz z odsetkami i innymi należnościami wynikającymi z umowy kredytu, został ujawniony powód. W dniu 23 stycznia 2015 r. strona powodowa wezwała pozwaną do zapłaty zadłużenia w kwocie 168.191,43 zł w terminie do dnia 30 stycznia 2015 r. Pismem z dnia 18 września 2013 r. pozwana zwróciła się do (...) Bank S.A. o zrestrukturyzowanie przedmiotowego zadłużenia z uwagi na trudną sytuację rodziną oraz majątkową. W związku z brakiem spłaty zadłużenia strona powodowa wniosła o zapłatę kwoty 50.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Sąd Rejonowy dla K. Ś. wK.wyrokiem z dnia 4 marca 2016 r., sygn. akt VI C 1927/15/S zasądził od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 50.000 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 19 października 2015 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania. Od powyższego wyroku pozwana wniosła apelację, która została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 14 września 2016 r., sygn. akt II Ca 1341/16.

W ustalonym przez siebie stanie faktycznym Sąd Okręgowy, powołując się na przepis art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe (tj. z 2012 r. poz. 1376 ze zm.), ocenił powództwo jako uzasadnione co do należności głównej. Za usprawiedliwione natomiast uznał zarzuty pozwanej w zakresie dotyczącym odsetek, których strona powodowa domagała się w wysokości ustawowej. Przywołując treść art. 481 §2 k.c. w brzmieniu sprzed 1 stycznia 2016 r. i obecnym, Sąd pierwszej instancji zauważył, że w rozpoznawanej sprawie w umowie kredytu została określona zarówno wysokość odsetek za opóźnienie, określonych jako „odsetki karne”, jak i wysokość odsetek kapitałowych. W tej sytuacji strony były związane postanowieniami umowy, wobec czego art. 481 § 2 zd. 2 k.c. w ogóle nie mógł znaleźć zastosowania do ustalenia wysokości odsetek. Strona powodowa, pomimo wezwania nie przedstawiła wysokości indeksu (...), a zaniechania tego w żaden sposób nie usprawiedliwiła. Zatem, w ocenie Sądu Okręgowego, powód nie wykazał wysokości mogących się mu należeć odsetek. W szczególności nie było podstaw do twierdzenia, że w wypadku określenia przez strony w umowie wysokości odsetek za opóźnienie, wierzycielowi miałyby się należeć odpowiednio odsetki za opóźnienie lub odsetki ustawowe za opóźnienie.

Wyrok powyższy w części oddalającej powództwo i rozstrzygającej o kosztach procesu zaskarżył apelacją powód, wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Apelujący zarzucił naruszenie prawa materialnego w postaci: 1) art. 69 ust. 1 prawa bankowego, polegające na przyjęciu, że w niniejszej sprawie powodowi nie przysługuje prawo żądania zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz odsetek ustawowych za opóźnienie zarówno od kapitału, jak i prawo żądania zasądzenia skapitalizowanych odsetek i odsetek za opóźnienie od tej kwoty od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, podczas gdy z zaskarżonego przepisu jednoznacznie wynika, że pozwany na podstawie zawartej umowy kredytu był zobowiązany do zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz do zapłaty prowizji od udzielonego kredytu; 2) art. 481 §1 k.c. w zw. z art. 359 §1 i 2 k.c., poprzez błędne ich zastosowanie i uznanie, że skoro w umowie kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 3 października 2008 r. zawarto zapis o przysługiwaniu odsetek w razie zwłoki w zwrocie kredytu, to roszczenie o zapłatę odsetek ustawowych za opóźnienie zamiast odsetek umownych powodowi nie przysługuje, z pominięciem, że prawo żądania odsetek (ustawowych) przez powoda wynika z samego faktu opóźnienia się przez pozwanego w spełnieniu świadczenia pieniężnego z umowy kredytu, którego termin spełnienia był ściśle określony w umowie, a tym samym, że przysługiwanie powodowi roszczenia o odsetki za zwłokę wynika wprost z treści czynności prawnej - umowy kredytu.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż Sąd Okręgowy prawidłowo, z poszanowaniem reguł wyrażonych w przepisie art. 233 §1 k.p.c. ustalił stan faktyczny sprawy, co sprawiło, że Sąd Apelacyjny przyjął go za własny. Co istotne, stan ten był w sprawie w istocie bezsporny, o czym świadczy również treść zarzutów apelacji.

Za nietrafiony uznać należało zarzut obrazy art. 69 ust. 1 prawa bankowego. Powoływany przepis, który reguluje umowę kredytu, nakłada na kredytobiorcę obowiązek zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Sąd Okręgowy w żadnym stopniu nie zanegował istnienia tych obowiązków po stronie pozwanej, wskazując jedynie, że powód nie wykazał wysokości należnych odsetek. Z art. 69 ust. 1 prawa bankowego nie wynika natomiast, aby kredytobiorca w każdym wypadku zobowiązywał się do zapłaty odsetek w wysokości ustawowej.

Z podobnych względów nie mógł zostać uwzględniony zarzut obrazy art. 481 §1 k.c. oraz art. 359 §1 i 2 k.c. Jak już bowiem wspomniano wyżej, Sąd pierwszej instancji nie negował powstania po stronie kredytodawcy obowiązku zapłaty odsetek. Przyczyną natomiast oddalenia powództwa w zakresie odsetek było niewykazanie ich wysokości, a podstawą prawną do tego Sąd Okręgowy uczynił art. 481 §2 zd. 1 k.c., którego odpowiednikiem w zakresie odsetek kapitałowych jest art. 359 §2 k.c. W pierwszej kolejności zauważyć należy, że zgodnie z ogólną regułą dowodzenia wyrażoną w art. 6 k.c., to na powodzie spoczywał ciężar wykazania sposobu wyliczenia dochodzonego pozewm świadczenia, także w zakresie należności ubocznych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 30 czerwca 2017 r., I ACa 331/17). Obowiązek ten nie był zresztą kwestionowany przez powoda, o czym świadczy zresztą treść przywoływanego w uzasadnieniu apelacji wyrok Sądu Najwyższego. Wskazać w tym miejscu trzeba jednak, że powoływane orzeczenie nie przystaje do stanu faktycznego obecnie rozpoznawanej sprawy. Przyjęcie koncepcji powoda oznaczać musiałyby, że w każdym wypadku, w którym strona uprawniona do żądania odsetek nie jest w stanie wykazać ich wysokości, może domagać przyznania ich w wysokości ustawowej. Takie zapatrywanie pozostaje jednak w oczywistej sprzeczności z art. 481 §2 zd. 1 k.c. (oraz art. 359 §2 k.c.). Odsetki za opóźnienie w wysokości ustawowej należą się wyłącznie wtedy, gdy strony nie określiły ani odsetek za opóźnienie, ani odsetek kapitałowych wyższych od odsetek ustawowych. W rozpoznawanej sprawie strony umówiły się tak co do wysokości odsetek za opóźnienie, jak i odsetek kapitałowych. W tej sytuacji powód nie mógł domagać się odsetek w wysokości ustawowej. Skoro tak, winien udowodnić, jaka jest wysokość odsetek wg zawartej umowy, czego nie uczynił, mimo wezwania Sądu. Zauważyć w tym miejscu wypada, że nie można było w tym zakresie oprzeć się na wysokości odsetek wskazanych w bankowym tytule egzekucyjnym, albowiem była ona różna od tych wskazanych w umowie czy aneksie.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

Za podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego, które po stronie pozwanej ograniczyły się do wynagrodzenia adwokata przyjęto art. 98 §1 k.p.c. w zw. z art. 391 §1 k.p.c. oraz §2 pkt 5 w zw. z §10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

SSA Marek Boniecki SSA Barbara Baran SSA Paweł Czepiel